

familiar

2023

LASTENSUOJELUN OMA- VALVONTASUUNNITELMA

FAMILAR Lehtosara Joutseno

LASTENSUOJELUN OMAVALVONTASUUNNITELMA

SISÄLTÖ

LASTENSUOJELUN OMAVALVONTASUUNNITELMA

1. PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT

1.1. Alihankkijat

2. OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN

2.1. Omavalvontasuunnitelman seuranta

2.2 Omavalvontasuunnitelman julkisuus

2.3. Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma

3. TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET

3.1. Toiminta-ajatus

3.2. Arvot ja toimintaperiaatteet

4. OMAVALVONNAN TOIMEENPANO

4.1. Riskienhallinta

4.2. Ilmoitusvelvollisuus

4.3. Riskien ja esille tulleiden epäkohtien käsittelyminen

4.4. Korjaavat toimenpiteet

5. ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET

5.1. Hoito- ja kasvatussuunnitelma lastensuojelun sijaishuollossa

5.2. Asiakkaan kohtelu

5.3. Itsemääräämisoikeuden varmistaminen

5.4. Asiakkaan asiallinen kohtelu

5.5. Asiakkaan osallisuus

5.6. Asiakkaan oikeusturva

5.7. Omaohjaaja

6. PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA

6.1. Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukeva toiminta

- 6.2. Ravitsemus
- 6.3. Hygieniäkäytännöt
- 6.4. Infektioiden torjunta
- 6.5. Terveyden- ja sairaanhoito
- 6.6. Lääkehoito
- 6.7. Rajattu lääkevarasto
- 6.8. Monialainen yhteistyö

7. ASIAKASTURVALLISUUS

- 7.1. Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa
- 7.2. Terveydensuojelulain mukainen omavalvonta
- 7.3. Henkilöstö
- 7.4. Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet
- 7.5. Kuvaus henkilöstön perehdyttämisestä ja täydennyskoulutuksesta
- 7.6. Toimitilat
- 7.7. Teknologiset ratkaisut
- 7.8. Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet

8. ASIAKAS- JA POTILASTIETOJEN KÄSITTELY JA KIRJAAMINEN

- 8.1. Asiakastyön kirjaaminen

9. YHTEENVETO KEHITTÄMISSUUNNITELMASTA

10. OMAVALVONTASUUNNITELMAN SEURANTA

- 10.1. Omavalvontaohjelma

1. PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT

Palveluntuottaja Familiar Oy
katuosoite Paciuksenkatu 23
Palveluntuottajan yhteyshenkilö ja yhteystiedot Mikko Määttänen Familiar Oy, Lastensuojelupalveluiden johtaja

Toimintayksikkö Familiar Lehtosara Joutseno	Y-tunnus 2300134-8
Esihenkilö / vastuuhenkilö Helena Naukkarinen vastaava ohjaaja /vastuuhenkilö Tuomo Javanainen vastaava ohjaaja Mari Hirvonen toiminnanjohtaja	Yhteystiedot (puhelin ja sähköposti) 040 6857256 helena.naukkarinen@familiar.fi 0449066865 tuomo.javanainen@familiar.fi 0505367885 mari.hirvonen@familiar.fi
Toimintayksikön katuosoite Putkinotkontie 11-13	Postinumero ja toimipaikka 54100 Joutseno
Palvelut / asiakasryhmä Sosiaalipalvelut Lastensuojelun laitoshuollon perusyksikkö	Asiakaspaikkamäärä 14

Hyvinvointialue Etelä-Karjalan hyvinvointialue EKHVA	
Sijaintikunta Lappeenranta	Sijaintikunnan yhteystiedot Kirjaamo , Valto Käkelänkatu 3, 53130 Lpr kirjaamo.hva@ekhva.fi

LUPATIEDOT (ympäri vuorokautinen palvelu)

Luvan myöntämispäivä 14.12.2015	Palvelu, johon lupa myönnetty Lastensuojelun ympärivuorokautinen laitoshoido
------------------------------------	---

REKISTERÖINTITIEDOT (Ilmoituksenvaraiset palvelut)

Ilmoituksen ajankohta -	Palvelualue, johon rekisteröity
----------------------------	---------------------------------

1.1. Alihankkijat

Käytetäänkö toimintayksikön palvelutuotannossa alihankkijoita

Kyllä   Ei

Luettelo alihankkijoista

Työnohjaus: Elina Kekkonen

Siivouspalvelut: Siivoustiimi Mariko

Kiinteistöhuolto: Lassila&Tikanoja

Siivoustiimi Marikon ja kiinteistöhuolto L&T omavalvontasuunnitelmat ovat toimitettu Lehtosara Joutsenon yksikköön.

Palvelukokonaisuudesta vastaava palveluntuottaja vastaa myös alihankintana tuotettujen palvelujen laadusta. Tilaaja ja käyttäjät seuraavat toimittajien, tuotteiden ja palveluiden laatua. Mikäli kyse on satunnaisesta ja/tai pienestä häiriöstä, yksikkö selvittää asian suoraan toimittajan kanssa. Mikäli toimintahäiriö toistuu ja/tai häiriö on merkittävä, toimitetaan virallinen reklamaatio toimittajalle ja tieto tapahtuneesta sekä jo suoritetuista toimenpiteistä Mehiläisen sisäisen palautejärjestelmän kautta hankintaan. Alihankkijoilta vaaditaan sopimuksia tehdessä omavalvontasuunnitelmat.

2. OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN

Omavalvontasuunnitelma on laadittu Familiar Lehtosara Joutsenon toiminnanjohtajan, vastaavien ohjaajien ja henkilökunnan yhteistyönä. Yksikön turvallisuus-, lääkehoidon -ja ruokahuollonvastuuhenkilöt ovat laatineet omavalvontasuunnitelman omiin osioihinsa kuvaukset.

Uuteen omavalvontasuunnitelmapohjaan liittyvä työskentely on aloitettu 16.1.2023 koko työryhmän työnohjauksessa pohjautuen arvotyöskentelyyn ja työyhteisön Kohti elinvoimaisia työyhteisöjä- hyvetyöskentelyyn. Samalla on mietitty yhdessä asiakkaiden kohtelun, kohtaamisen, oikeusturvan ja itsemääräämisoikeuden teemoja Familiar Lehtosara Joutsenon yksikössä.

Omavalvontasuunnitelmaan on kirjattu kaikki keskeiset toimenpiteet Familiar Lehtosara Joutsenon toimintaan liittyen, jolla palveluntuottaja itse valvoo yksikköä, henkilökunnan toimintaa sekä tuotettavan palvelun laatua. Omavalvontasuunnitelma on palvelujen laadun ja kehittämisen päivittäinen työväline.

Omavalvontasuunnitelman suunnittelusta, laatisesta ja seurannasta vastaa

Nimi Mari Hirvonen toiminnanjohtaja Helena Naukkarinen vastaava ohjaaja	Yhteystiedot mari.hirvonen@familiar.fi helena.naukkarinen@familiar.fi
---	---

2.1. Omavalvontasuunnitelman seuranta

Omavalvontasuunnitelma päivitetään, kun toiminnassa tapahtuu palvelun laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä olennaisia muutoksia. Omavalvontasuunnitelmaa tarkastetaan päivitystarpeen ilmetyä, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Henkilökunta on veloitettu ilmoittamaan omavalvonnasta vastaavalle henkilölle, mikäli he havaitsevat päivitystarpeita.

Omavalvontasuunnitelman toteutumista seurataan arjessa jatkuvasti esihenkilöiden ja ohjaajien toimesta jokaisessa työvuorossa.

Toiminnanjohtaja tekee 1krt/kk sähköisen omavalvonnan kuukausikyselyn ja tarkastelee yksikön laatua omavalvonnan näkökulmasta.

2.2 Omavalvontasuunnitelman julkisuus

Yksikön ajantasainen omavalvontasuunnitelma on nähtävillä ja saatavilla molempien asuinyksiköiden Lanu ja Männistö ilmoitustaululla sekä sähköisesti yksikön toiminnanohjausjärjestelmä Faminetissa. Omavalvontasuunnitelma julkaistaan myös Lehtosara Joutsenon internetsivuilla osoitteessa <https://familiar.fi/lehtosara-joutseno> syksyllä 2023.

2.3. Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma

Laadittu pvm. 1.1.2020	Päivitetty / Tarkistettu pvm. 1/21, 1/22, 12/22, 2/23
Nähtävillä, missä Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma on nähtävillä sekä Lanu että Männistö asuinyksiköiden ilmoitustaululla sekä Faminetissa.	

Yksikössä on laadittu lastensuojelulain 61 b §:n (1.1.2020) mukainen hyvää kohtelua koskeva suunnitelma, joka on osa omavalvontasuunnitelmaa. Yksikön hyvää kohtelua koskeva suunnitelma on laadittu yksikössä aiemmin käytössä olleen "Meidän talon kirja" pohjalle. Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma on laadittu yhdessä lasten kanssa ja tekovaiheessa on yksikön seinälle rakennettu Hyvän kohtelun puu, jossa lasten esiin tuomia tärkeitä asioita on kirjattu puun lehtiin.

Hyvän kohtelun suunnitelma sisältää tiedot toimenpiteistä lasten ikätasoisesta itsemääräämisoikeuden vahvistamiseksi, tukemiseksi ja ylläpitämiseksi.

Lapsella on oikeus päättää ikätasoisesti omista asioistaan ja tämä otetaan huomioon laatiessa lapsikohtaisia suunnitelmia sekä yksikön toimintaa, käytäntöjä ja viikko/päiväryhtiä. Hyvää kohtelua koskevaa suunnitelmaa käydään läpi aina uuden lapsen saapuessa yksikköön, säännöllisesti lasten kanssa viikkopalavereissa sekä ohjaajien perehdytysmateriaalina. Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma on lähetetty lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

3. TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET

3.1. Toiminta-ajatus

Familiar Lehtosara Joutsenon perusyksikkö on toiminut alueella yli kaksikymmentä vuotta. Lasten ikärakenne yksikössä on 10-18 vuotta. Pitkä kokemus alalta luo vankan pohjan lastensuojelun laitostyölle. Työryhmässä korostuu sekä lastensuojelun että terveydenhuollon vahva osaaminen. Henkilöstöllä on monipuolista koulutusta tukemaan ammattitaitoa ja huomioimaan sijoitetun lapsen tarpeita sekä terveydenhuollon- että sosiaalityön tarpeista.

Lehtosara Joutsenoon voi sijoittua kiireellisen sijoituksen, huostaanoton tai avohuollon sijoituksen kautta. Yksikkö jakautuu kahteen 7-paikkaiseen asuinyksikköön nimeltään Lanu ja Männistö.

Hoito, kasvatusta ja kuntoutusta yksikössä perustuu strukturoituun, vakauttavaan ja aikuisjohtoiseen arkeen, jossa on selkeät toimintamallit. Lapsen omaa yksilöllisyyttä, osallisuutta ja ainutlaatuisuutta korostetaan. Työskentely on vahvuuslähtöistä, ratkaisuhaluista ja eteenpäin suuntautuvaa. Hoidon ja työskentelyn tavoitteena on onnistumisten ja positiivisten asioiden vahvistaminen. Tavoitteena on luoda myönteinen ja lapsilähtöinen kasvuympäristö. Lapsia autetaan ja tuetaan oman elämän haltuunotossa ja elämänhallinnan sekä identiteetin vahvistamisessa. Familiar Lehtosara Joutsenossa lapset kohdataan aidosti ja empaattisesti. Lämmin vuorovaikutus, yksilöllinen huomioiminen, empatia ja turvan luominen lapsen vahvistaa aikuisten ja lasten välistä tunneyhteyttä.

Vuorovaikutustaitoihin, suhdetyöskentelyyn ja tilanteiden ennaltaehkäisyyn kiinnitetään erityistä huomiota joka päiväisessä arjessa. Omaohjaajatyöskentely on keskeisessä asemassa työskentelyssä. Vuorovaikutus- ja kiintymysuhde näkökulmia korostetaan. Luottamuksellisen omaohjaajasuhteen rakentamiseen ja yksikköön kiinnittymiseen käytetään aikaa. Omaohjaaja on aidosti kiinnostunut lapsesta ja käyttää erilaisia tapoja yhteyden luomiseen. Omaohjaajatyöhön on käytössä paljon eri menetelmiä, joita voidaan hyödyntää suhteen luomiseksi. (sukupuusi, elämänojana, verkostokeskustelut, toiminnallisuus, art-ohjaus, taide- ja kädentyöt, eläinavusteinen ohjaus, ratsastustoiminta, yhteiset harrasteet ym) Sosiaalisia taitoja ja tilanteita harjoitellaan yhdessä lapsen kanssa luomalla toimintamalleja haastaviin tilanteisiin. Pienistä edistymisistä iloitaan ja annetaan palautetta.

Lehtosara Joutseno toimii tiiviisti yhteistyössä Etelä-Karjalan hyvinvointialueen Lasten ja nuorten talon, lasten- ja nuorisopsykiatrian poliklinikoiden kanssa sekä Joutsenon koulun ja Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymän ammatillisten oppilaitostan sekä erityisammattikoulu Luovin kanssa.

3.2. Arvot ja toimintaperiaatteet

Arvot ovat Familiar Lehtosara Joutsenossa toiminnan perusta ja suunnan ohjaaja. Ne näkyvät kaikessa tekemisessä ja auttavat ymmärtämään, mikä on tärkeää nyt ja tulevaisuudessa sekä mihin Familiarissa ja koko Mehiläinen konsernissa uskotaan. Asiakaslupauksemme Familiarissa on: välitämme tulevaisuudestasi.

Arvot muuttuvat todeksi kun niiden merkitys näkyy omassa päivittäisessä työssä ja työyhteisössä. Merkityksen löytäminen edellyttää säännöllistä arvokeskustelua kaikilla tasoilla.

Joutsenon työryhmässä on käyty arvokeskustelua vuoden 2023 tammikuun työnohjauksessa ja mietitty yhdessä, kuinka arvot, juuri meidän työyhteisössä näkyvät. Arvojen merkityksien läpikäyntiä toteutettiin henkilökohtaisella tasolla sekä ryhmätyöskentelynä työnohjaajan vetämänä.

Familiarin ja Mehiläisen arvot ovat jaettu arvopareihin.

Tieto ja Taito

- Familiarin vahvuus ovat työntekijämme. Rekrytoimme yksikköömme ammattilaisia ja mietimme tarkasti työyhteisön tarpeet uutta työntekijää hakiessa. Henkilökunnan ammatillisuutta tukevan tiedon ja taidon osaamisen ylläpito ja jatkuva kehittäminen ovat luonnollisesti jatkuvasti esillä. Ohjaajat osallistuvat erilaisiin koulutuksiin ja ovat kiinnostuneita lisäämään omaa ammattitaitoa jatkuvasti hankkimalla myös itse tietoa ja jakamalla sitä työyhteisöön.
- Tiedolla ja taidolla ei tarkoiteta pelkästään yksilöiden osaamista, vaan (ja erityisesti myös) Familiarin tietoa ja taitoa yrityksenä ja organisaationa. Työryhmässä arvostetaan pitkää kokemuksellista tietoa ja puhutaan avoimesti. Jokaisen omat vahvuudet huomataan ja yksilökohtaisia kiinnostuksen kohteita ja osaamisia käytetään työskentelyssä. Taitoa jaetaan myös muille ja yhdistetään osaamista.

Välittäminen ja Vastuunotto

- Välittäminen luo perustan kaikelle toiminnallemme, sekä asiakasrajapinnassa että sisäisessä toiminnassa. Kohtaamme jokaisen ihmisen ainutkertaisena yksilönä ja kunnioitamme ihmisten erilaisuutta. Välittäminen tarkoittaa myös, että viestimme avoimesti joka tilanteessa ja osaamme ottaa vastaan palautetta. Näin luomme työpaikkana erinomaiset edellytykset onnistumisille. Familiar Lehtosara Joutsenossa

halutaan lasten aistivan välittävä ympäristö ja ohjaajien aito kiinnostus heistä ja heidän hyvinvoinnistaan.

- Kannamme vastuuta tulosten saavuttamisesta, oman osaamisemme kehittamisestä sekä jatkuvasta laadun ja asiakaspalvelun parantamisesta. Pidämme lupauksemme, luotamme toisiimme ja hoidamme asiat loppuun asiakkaiden, työtovereidemme ja liiketoimintamme etujen mukaisesti. Omaohjaajatyöskentelystä otetaan henkilökohtainen vastuu, mutta osataan jakaa myös työtaakkaa muiden kanssa ja kysyä apua työkaverilta. Vastuunottoon kuuluu myös vuorokohtaisista työtehtävistä huolehtiminen, jotta työ etenee ja on sujuvaa kaikille. Tiedotamme vastuullisesti asioista ja huolehdimme laadukkaasta kirjaamisesta työn dokumentoimiseksi.

Kumppanuus ja Yrittäjyys

- Toimimme kumppanuuteen perustuvassa luottamuksellisessa suhteessa lasten, perheiden ja julkisen sektorin tilaajien ja järjestäjien kanssa. Familiar Lehtosarassa kumppanuus näkyy me-hengellä toimimisessa. Sekä ohjaajien että lasten välillä.

Toimimme yrittäjähenkisellä asenteella, johon Familiar Lehtosara Joutsenossa on opittu jo yrityksen aloittaessa toiminnan 25 vuotta sitten. Yksikössä työskennellään tiiviissä yhteistyössä hyvinvointialueiden ja luonnollisesti lapsen läheisten kanssa.

Kasvu ja Kehitys

- Kasvu ja kehitys tarkoittaa sitä, että yrityksenä haluamme kasvattaa kannattavuuttamme, liikevaihtoaamme ja saavuttaa liiketaloudelliset tavoitteemme. Kasvu ja kehitys on kuitenkin myös arvo sinänsä ja tarkoittaa myös muita kuin taloudellisia tavoitteita.

- Kasvu ja kehitys tarkoittaa muun muassa jatkuvaa uusien ja parempien toimintamallien etsimistä, jotta voimme entistä paremmin vastata asiakkaidemme tarpeisiin ja odotuksiin. Se tarkoittaa uusia palveluinnovaatioita. Se tarkoittaa sekä työntekijöidemme että asiakkaidemme henkilökohtaista kasvua ja kehitystä. Familiar Lehtosarassa ajatellaan, että aina voi asioita tehdä paremmin ja laadukkaammin. Emme ikinään ole valmiita ja aina löytyy kehitettävää työssämme ja jokaisessa ohjaajassa. Ohjaajat ovat lapsia vasten. Ohjaajat kasvattavat, mutta kasvavat myös kokoajan itse työssään.

-Familiar Lehtosara Joutsenon työryhmässä on parhaillaan menossa projekti "Kohti elinvoimaisia työyhteisöjä". Tämän projektin myötä arvojen mukainen toimiminen syvenee ja työyhteisön omat hyveet saadaan kirkkaammin ja konkreettisemmin esille jokaiseen työpäivään. Työyhteisö itse on tuottanut ajatuksia hyvästä työyhteisöstä ja avannut learnin cafe menetelmällä hyveet, joiden pohjalta halutaan omassa työryhmässä työskennellä ja sitoudutaan niihin. Lehtosara Joutsenon hyveet ovat luottamus, keskustelevuus, yhteistyökykyisyys sekä ammatillisuus.

4. OMAVALVONNAN TOIMEENPANO

4.1. Riskienhallinta

- Riskien ja epäkohtien tunnistaminen ja niiden korjaaminen
- Riskienhallinnan järjestelmät ja menettelytavat
- Riskienhallinnan työnjako
- Riskien tunnistaminen

Päävastuu yksikön riskien hallinnasta on yksikön esimiehillä, jotka vastaavat ja huolehtivat omavalvonnan ohjeistamisesta ja järjestämisestä sekä työntekijöiden tiedonsaannista turvallisuusasioissa. Työntekijät osallistuvat turvallisuustason ja riskien arviointiin sekä turvallisuutta ja toiminnan laatua parantavien toimenpiteiden toteuttamiseen. Avointa ja turvallista keskusteluilmapiiriä ylläpidetään jatkuvasti.

Riskien ja epäkohtien tunnistaminen ja niiden korjaaminen

Asiakas- ja henkilöstöturvallisuutta vaarantavien riskien tunnistaminen on omavalvontasuunnitelman ja omavalvonnan toimeenpanon lähtökohta. Jatkuva yksikön arjessa tapahtuvan havainnoinnin ja arvioinnin lisäksi yksikössä tehdään vuosittain riskikartoitus yksikön johdon ja henkilöstön yhteistyönä sekä sovitaan toimenpiteet riskien vähentämiseksi. Työsuojelun riskejä arvioidaan itsearviointilla, johon osallistuu yksikön turvallisuusvastaavan kanssa koko työryhmä. Riskien kartoituksella selvitetään toimintaan liittyviä riskejä, yksikön työolosuhteita, työn kuormittavuutta ja mahdollisia vaaratekijöitä.

Lehtosara Joutsenon turvallisuusvastaavana toimii ohjaaja Mikko Ruukonen.

Riskienhallinnan järjestelmät ja menettelytavat

Riskienhallinnassa laatua ja asiakasturvallisuutta parannetaan tunnistamalla jo ennalta ne kriittiset työvaiheet, joissa toiminnalle asetettujen vaatimusten ja tavoitteiden toteutuminen on vaarassa. Riskienhallintaan kuuluu myös suunnitelmallinen toiminta epäkohtien ja todettujen riskien poistamiseksi tai minimoimiseksi sekä toteutuneiden haittatapahtumien kirjaaminen Faminetin Poikkeamat osioon. Poikkeamat käydään läpi, kuitataan ja koko työryhmä yhdessä miettii ennaltaehkäisymalleja ja toimii sovittujen toimintamallien mukaan.

Yksikön henkilökuntaa on ohjeistettu ja velvoitettu ilmoittamaan viipymättä yksikön esihenkilöille ja/tai toiminnanjohtajalle, jos he huomaavat tai saavat tietoonsa ilmeisen epäkohdan tai uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteutumisessa, asiakasturvallisuuteen kohdistuvia riskejä tai laatu-poikkeamia yksikön toiminnassa. Poikkeamailmoitukset tehdään suullisesti sekä kirjallisesti yksikön sähköiseen toiminnanohjausjärjestelmään Faminettiin. Faminetin poikkeamaseurannan kautta seurataan ja arvioidaan jatkuvasti yksikön toimintaa. Riskienkartoituskysely tehdään yksikössä vuosittain koko henkilöstölle. Kyselyn tulokset puretaan yhdessä ja mietitään ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä asiakkaisiin, toimintaan, työmenetelmiin ja kiinteistöön liittyen.

Riskienhallinnan työnjako

Johdon ja esihenkilöiden tehtävänä on huolehtia omavalvonnan ohjeistamisesta ja perehdyttää henkilöstöä yhdessä turvallisuusvastaavan kanssa yksikön turvallisuusasioista. Esihenkilöillä on päävastuu myönteisen ja avoimen asenneympäristön luomisessa epäkohtien ja turvallisuuskysymysten käsittelylle. Riskienhallinta vaatii aktiivisia toimia koko henkilökunnalta. Työntekijät osallistuvat turvallisuustason ja -riskien arviointiin, omavalvontasuunnitelman laatimiseen ja turvallisuutta parantavien toimenpiteiden havainnointiin, suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Koko yksikön henkilökunnalta vaaditaan sitoutumista, jotta turvallisten ja laadukkaiden palveluiden tarjoaminen on mahdollista. Eri ammattiryhmien asiantuntemus saadaan hyödynnetyksi ottamalla henkilökunta mukaan omavalvonnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen.

Familiar Lehtosara Joutsenossa riskit ja kriittiset työvaiheet sekä mahdolliset vaaratilanteet pyritään huomioimaan ennaltaehkäisevästi ja niihin puututaan välittömästi. (Turvasuunnitelma, hälynäpät, ennakoitavat vartijakutsut sekä akuuteissa tilanteissa ohjeistus soittaa virkavalta paikalle). Päivittäisillä raporteilla keskustellaan havainnoista ja ennakoitetaan mahdollisia tulevia riskejä ja tehdään suunnitelma sekä ennakoiva toimintaohjeistus/ työnjako niihin liittyen.

Riskikartoituskysely tehdään yksikössä vuosittain koko henkilöstölle. Kyselyn tulokset puretaan yhdessä ja mietitään ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä asiakkaisiin, toimintaan, työmenetelmiin ja kiinteistöön liittyen.

Riskien tunnistaminen

Riskienhallinnan ja riskien tunnistamisen keskeiset menettelytavat ovat jatkuva arviointi ja havainnointi, riskikartoitukset ja tarkastukset vuosittain sekä suullinen ilmoittaminen ja poikkeamien kirjaaminen sähköiseen toiminnanohjausjärjestelmään Faminettiin.

Henkilökunta, asiakkaat ja läheiset voivat tuoda esille havaitsemansa epäkohdat, laatu-poikkeamat ja riskit mukaan lukien sosiaalihuoltolain 48 §:n mukainen ilmoitusvelvollisuus huomioiden. Poikkeamailmoitukset, toimitilojen tarkastukset, vaarojen kartoitukset ja työpaikkaselvitykset antavat tietoa toimintaympäristön mahdollisista riskeistä. Säännöllisellä vaarojen kartoituksella selvitetään palveluun liittyviä riskejä ja mahdollisia epäkohtia liittyen toimintaan, asiakkaisiin, henkilökuntaan ja ympäristöön. Vaarojen selvittäminen ja arviointi on myös arkityön havainnointia. Yksikön henkilökunnan kokemuksia ja ammattitaitoa hyödynnetään kartoituksen laatimisessa. Yksikön työolosuhteita, työn kuormittavuustekijöitä ja mahdollisia vaaratekijöitä sekä sisällä että ulkona tarkastellaan säännöllisten turvallisuuskävelyjen avulla. Tavoitteena on epäkohtien, vaaratilanteiden ja tapaturmien ennaltaehkäisy sekä työstä johtuvan kuormituksen vähentäminen. Keskustelut henkilöstön, asiakkaiden ja läheisten kanssa antavat arvokasta tietoa. Riskejä arvioidaan luonnollisesti myös päivittäisessä työssä. Ne voivat liittyä tehtävään, työympäristöön tai omaan kykyyn

suoriutua tehtävästä. Yksittäiset riskitekijät eivät välttämättä tunnu merkittäviltä, mutta niiden yhteisvaikutus voi nostaa tilanteen kokonaisriskin suureksi.

Tyypillisimpiä riskejä Lehtosara Joutsenon perusyksikössä ovat lasten vointiin liittyvät käyttäytymisen haasteet joko itseen, toiseen lapseen tai henkilökuntaan kohdistuen. Näitä varten on laadittu väkivalta- ja vaaratilanne ohje. Lasten kuljetuksiin liittyvät riskit ovat tiedostettu ja henkilökunta on ohjeistettu käyttämään kuljetuksiin yksikön autoja ja huomioimaan kuljetuksiin liittyvän erillisen ohjeen. Kiinteistöön liittyvä turvallisuusriski on tilojen monikerroksisuus.

4.2. Ilmoitusvelvollisuus

Henkilöstön ilmoitusvelvollisuus (SHL 48 §)

Sosiaalihuollon henkilöstöön kuuluvan on toimittava siten, että asiakkaalle annettavat sosiaalipalvelut tuotetaan laadukkaasti. Sosiaalihuollon henkilöstöön kuuluvien on Sosiaalihuoltolain 48§ mukaan ilmoitettava viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävässään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa.

Lehtosara Joutseno yksikön henkilökunta on ohjeistettu ja velvoitettu ilmoittamaan viipymättä yksikön vastuuhenkilö Helena Naukkariselle, jos he huomaavat tai saavat tietoonsa epäkohtia tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa, asiakasturvallisuuteen kohdistuvia riskejä tai laatupoikkeamia yksikön toiminnassa. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön eli vastuuhenkilön on ilmoitettava asiasta kunnan sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle.

Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäynnösten estämättä. Ilmoitusvelloisuudesta kerrotaan uudelle työntekijälle jo perehdytysvaiheessa ja koko henkilökuntaa koskeva ilmoitusvelvollisuus on käyty läpi työpaikkakokouksessa. On käyty myös läpi, että työnantaja ei kohdista vastatoimia ilmoituksen tekijää kohtaan kohtelemalla häntä epäasiallisesti tai muutoin poikkeavasti ilmoituksen teosta johtuen. Suullisesti tehdyt ilmoitukset kirjataan yksikön sähköiseen toiminnanohjausjärjestelmä Faminettiin.

Ohje Lehtosara joutsenon henkilöstölle: havaitessasi epäkohdan keskustele asiasta Helena Naukkarisen kanssa. Kirjaa ilmoitus Faminettiin yksikön omilla sivuilla kohdassa "poikkeamat". Täytä lomake. tallenna lomake ja ilmoitus lähtee edelleen käsiteltäväksi.

Toimenpiteet ilmoituksen johdosta (49 §)

Edellä 48 §:n 2 momentissa tarkoitettun ilmoituksen vastaanottaneen henkilön eli vastuuhenkilön tulee käynnistää toimet epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Henkilön on ilmoitettava asiasta salassapitosäynnösten estämättä aluehallintovirastolle, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei korjata viivytyksettä. Aluehallintovirasto tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi

antaa määräyksen epäkohdan poistamiseksi ja päättää sitä koskevista lisätoimenpiteistä siten kuin erikseen säädetään.

Asiakkaat ja heidän läheiset voivat tuoda esille havaitsemiaan epäkohtia, laatupoikkeamia ja riskejä ilmoittamalla niistä henkilökuntaan kuuluvalle ohjaajalle, yksikön esimiehelle ja/tai toiminnanjohtajalle.

Läheisiltä kysytään toiveita ja palautetta normaalissa yhteydenpidossa säännöllisesti ja kerätään tablettikyselyllä asiakaspalautetta puolivuositain. kaikki saatu palaute käsitellään työpaikkakokouksissa.

4.3. Riskien ja esille tulleiden epäkohtien käsitteleminen

Akuutit vaaratapahtumat ja vakavat poikkeamat käsitellään heti tapahtuman jälkeen ja järjestetään mahdollinen tilanepurku.

Sähköiseen toiminnanohjausjärjestelmä Faminettiin kirjatut poikkeamat ja havaitut riskit käsitellään riippuen haittatilanteen luonteesta ja vakavuudesta joko välittömästi tai vähintään mahdollisimman pian.

Kirjatut poikkeamat käsitellään yksikön johtoryhmässä sekä henkilöstön kanssa vähintään kuukausittaisissa työpaikkapalaverissa. Käsitteily kirjataan työpaikkapalaverimuistioon. Vakavat poikkeamat käsitellään välittömästi ja tehdään tarvittavat toimenpiteet esihenkilöiden toimesta.

Poikkeamien käsittelyssä kuvataan tilanne, huomioiden ennaltaehkäisy tulevaisuudessa ja mietitään tarvittavat jatkotoimenpiteet sekä tarvittaessa muutetaan toimintaohjeituksia toiminnan johtajan ja yksikön esihenkilöiden toimesta.

Käsittelyn keskeiset menettelytavat:

- käsittely tarvittaessa välittömästi esihenkilöiden toimesta
- käsittely yksikön työpaikkapalaverissa
- käsittely yksikön johtoryhmässä
- käsittely Familiarin johtoryhmässä

4.4. Korjaavat toimenpiteet

Välitöntä korjaamista vaativat toimenpiteet toteutetaan heti.

Korjaavia toimenpiteitä tehdään ja käytäntöjä muutetaan arvioinnin pohjalta siten, että tilanne voidaan jatkossa välttää tai se voidaan minimoida. Korjaavista toimenpiteistä

keskustellaan yhdessä henkilöstön kanssa ja pohditaan uusia toimintamalleja. Tiedotettavat asiat käydään läpi raporteilla, viikoittain olevalla isolla raportilla ja kerran kuukaudessa työpaikkalaverissa. Tiedotettavia asioita kirjataan Nappulan viestivihkoon ja Faminetin etusivulle, josta ne ovat koko henkilökunnan luettavissa. Lisäksi on mahdollisuus tiedoittaa asioista sähköpostitse.

Yksikön vastuuhenkilö ja esihenkilöt seuraavat korjaavien toimenpiteiden toteutumista. Omavalvonnan kuukausikysely ohjaa myös seuraamaan ja tarkastelemaan korjaavien toimenpiteiden toteutumista.

Nuoren tai hänen läheisen palautteen tai reklamaation käsittelystä ja toimenpiteistä tiedotetaan henkilökohtaisesti tai kuukausikoosteen yhteydessä.

5. ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET

5.1. Hoito- ja kasvatussuunnitelma lastensuojelun sijaishuollossa

Hoito- ja kasvatussuunnitelma laaditaan asiakassuunnitelman pohjalta yhteistyössä yksikön työntekijöiden, lapsen ja hänen läheistensä kanssa yleensä 2-4 viikkoa sijoituksen alkamisesta. Hoito- ja kasvatussuunnitelma päivitetään joka kolmas kuukausi tai aina tarvittaessa.

Familiar Lehtosara Joutsenossa laaditaan jokaiselle lapselle erillinen hoito- ja kasvatussuunnitelma (LsL 30a §), joka täydentää lastensuojelulain 30 §:n mukaista asiakassuunnitelmaa. Hoito- ja kasvatussuunnitelman tarkoituksena on havainnollistaa asiakassuunnitelmaan kirjatut tavoitteet ja kuvata yksityiskohtaisesti, miten lapsen tarpeisiin vastataan ja miten tavoitteet näkyvät arjessa. Hoito- ja kasvatussuunnitelma tehdään yhdessä lapsen, lapsen läheisten ja hänen asioistaan vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa. Hoito- ja kasvatussuunnitelmaa laadittaessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä koulutoimen, hoitavan tahon tai muun yhteistyökumppanin kanssa. Omaohjaajat seuraavat hoito- ja kasvatussuunnitelman etenemistä ja suunnitelman toteuttamista yhdessä vastaavan ohjaajan ja koko työryhmän kanssa. Hoito- ja kasvatussuunnitelma päivitetään kolmen kuukauden välein.

Päivitetty hoito- ja kasvatussuunnitelma postitetaan lapsen/nuoren vanhemmille sekä sosiaalitoimeen päivitettyinä/täydennettyinä. Kun hoito- ja kasvatussuunnitelma päivitetään, on omaohjaaja velvollinen tiedottamaan työryhmää sen sisältämistä tavoitteista koskien nuoren kuntoutusta, mahdollisista uusista esille nousseista asioista ja tavoitteista sekä arviosta miten hoito- ja kasvatussuunnitelma on toteutunut.

Hoito- ja kasvatussuunnitelman ydinasiat kirjataan tarvittaessa Nappula tietojärjestelmän herätekohtaan, jotta ne ovat nopeasti löydettävissä ohjaajille työskentelyä tukemaan ja tavoitteiden tiedostamiseen.

Lehtosara Joutsenon isoraportti on viikoittain ja tällöin käydään läpi jokaisen nuoren arjen toimivuutta, hoitoa ja kuntoutusta, koulunkäyntiä, omaohjaajatyötä sekä perheiden kanssa työskentelyä peilaten hoito- ja kasvatussuunnitelmassa oleviin tavoitteisiin.

5.2. Asiakkaan kohtelu

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava kunnioittaen hänen ihmisarvoaan, vakaumustaan ja yksityisyyttään.

5.3. Itsemääräämisoikeuden varmistaminen

Familiarille on laadittu, Itsemääräämisoikeuden vahvistaminen lastensuojelupalveluissa - opas. Oppaan sisältö toimii ohjaavana periaatteena kautta linjan ja sisältyy ohjaajien perehdytysmateriaaliin lukukuittauksin. Oppaan tarkoitus on muistuttaa sekä vahvistaa itsemääräämisoikeuteen liittyviä käytänteitä ja asennetta.

Lehtosara Joutsenon periaatteet lapsen itsemääräämisoikeuden vahvistamiselle ja toteutumiselle ovat:

- Jokainen lapsi/nuori kohdataan yksilöllisesti, arvostaen jokaisen lapsen/nuoren ainutlaatuisuutta ja erilaisuutta.
- Yksiä, yhteisiä sääntöjä ja seuraamuksia ei yksikössämme ole, vaan ne mietitään aina yksilöllisesti ja tarpeen sekä tavoitteen näkökulmasta.
- Yksilölliset tarpeet otetaan huomioon hoidossa, kasvatuksessa sekä kuntoutuksessa. Yksikön yhteiset toimintaperiaatteet (kts. Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma) suojaavat yksityisyyttä ja toimintaperiaatteiden tarkoituksena on turvallisen ja myönteisen kasvuympäristön turvaaminen.
- Lapsen/nuoren osallisuutta ja toimijuutta halutaan vahvistaa ja luoda sille mahdollisuuksia arjessa ikätasoisesti (mm. keskustelut, palaute, yhteisökokoukset, osallisuus hoito- ja kasvatussuunnitelmassa sekä asiakassuunnitelmanneuvottelussa, kuukausikoosteiden läpikäynti)

Itsemääräämisoikeus on jokaiselle kuuluva perusoikeus, joka muodostuu oikeudesta henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Siihen liittyy myös oikeus yksityisyyteen ja yksityiselämän suojaan. Henkilökohtainen vapaus suojaa fyysisen vapauden ohella myös tahdonvapautta ja itsemääräämisoikeutta. Familiar lehtosaran henkilökunta kunnioittaa ja vahvistaa jokaisen lapsen itsemääräämisoikeutta ja tukee sekä osallistaa häntä omien palvelujen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Lehtosara Joutsenon yksikössä käytettävät rajoittamistoimenpiteet perustuvat aina lastensuojelulakiin (LSL 417/2007 61-74 §). Lapsen kohdistetaan rajoitustoimenpiteitä vain siinä määrin kuin sijaishuoltoon johtaneen päätöksen tarkoituksen toteutuminen, lapsen oman tai toisen henkilön terveys ja turvallisuus taikka muun mainituissa säännöksissä säädetyn turvaamisen edellytys vaatii. Toimenpiteet toteutetaan mahdollisimman turvallisesti ja lapsen ihmisarvoa kunnioittaen. Rajoitustoimenpiteet kohdistetaan ainoastaan huostaan otettuihin, kiireellisesti sijoitettuihin tai hallinto-oikeuden väliaikais määräyksellä sijoitettuihin lapsiin.

Lehtosara Joutsenon yksikön rajoitustoimenpiteitä ovat yhteydenpidon rajoittaminen, aineiden ja esineiden haltuunotto, henkilötarkastus ja henkilökatsastus, omaisuuden ja lähetysten tarkastaminen ja luovuttamatta jättäminen, kiinnipitäminen ja liikkumisvapauden rajoittaminen sekä luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen. Lehtosara Joutsenossa ei käytetä eristämistä.

Rajoitustoimenpiteiden käyttäminen rangaistuksena on kiellettyä. Toimenpiteitä voidaan käyttää vain siinä määrin kuin lapsen tai toisen henkilön terveys tai turvallisuus tai lapsen huostaanoton tarkoituksen toteuttaminen välttämättä vaatii. Toimenpiteeksi on aina valittava lievin mahdollinen toimenpide. Rajoitustoimenpiteen käyttäminen on lopettava heti, kun sen käytölle ei enää ole lain mukaisia perusteita. Toimenpidettä on myös heti lievennettävä, jos mahdollista. Lapsen tilannetta on seurattava jatkuvasti ja on tehtävä päätös lopettamisesta, jos perusteita jatkamiselle ei eää ole. Rajoitustoimenpiteet on aina toteutettava mahdollisimman turvallisesti ja lapsen ihmisarvoa kunnioittaen. Toimenpiteitä saa käyttää vain tarkoitukseen kuin kussakin säännöksessä on erikseen määritelty.

Päätökset tekee yksikön johtaja/ (yksikön vastuhenkilö) tai hänen määräämä hoito- ja kasvatushenkilöstöön kuuluva silloin, kun päätös on mahdollista delegoida. Yksikönjohtaja seuraa päätösten toteutumista ja toteutustapoja ja ryhtyy korjaaviin toimenpiteisiin välittömästi, mikäli tarvetta ilmenee. Kaikki päätökset tehdään Nappula -asiakastietojärjestelmästä löytyville lomakkeille ja tallennetaan järjestelmään. Päätökset saatetaan tiedoksi asianomaisille lain edellyttämällä tavalla.

Rajoitustoimenpiteiden käyttöä pyritään vähentämään ennakoimalla vastaantulevia tilanteita. Työote on ennakoivaa ja ratkaisukeskeistä, jolloin onnistuneen työn tuloksena tilanteet pyritään ratkaisemaan muutoin kuin rajoitustoimia käyttämällä.

Päätökset rajoittamistoimenpiteistä ja niiden sisällöstä kuullaan ja saatetaan tiedoksi lapsen vanhemmille sekä lapsen asioista vastaavalle sisiaalityöntekijälle. Vanhempia tiedotetaan ja kuullaan puhelimitse. vanhemmat saavat päätökset valituskelpoisista rajoituspäätöksistä saantitodistuksella postitse. Sosiaalitoimen kaikki rajoituspäätökset lähetetään kirjepostilla tai salatulla sähköpostilla.

Rajoitustoimenpide ei koskaan ole ensisijainen toimenpide lapsen hoidon ja huolenpidon järjestämisessä vaan arjen haastaviin tilanteisiin mietitään aina tilannekohtaisesti yhdessä sovittuja menettelytapoja. Kasvatuksellisesti turvataan nuoria arjen haastavissa tilanteissa ottaen huomioon jokaisen nuoren erityiys ja hoito- ja kasvatussuunnitelmassa sovitut tavoitteet. Arjessa haasteista keskustellaan nuoren kanssa ja nuoren ikätasoiset valmiudet huomioiden menettelytapoja suunniteltaessa kuitenkin niin, että nuoren hoito ja huolenpito toteutuu asiakassuunnitelmassa sovitulla tavalla.

Rajoitustoimenpiteen päättyessä ohjaaja (rajoituksesta päättänyt ohjaaja mahdollisuuksien mukaan tai omaohjaaja) ja lapsi yhdessä täyttävät Nappulan -asiakastietojärjestelmässä olevan rajoituspäätöksestä arvio -osuuden. Tässä käydään läpi

rajoitukseen johtanut tilanne, sen toteuttamistapa ja mietitään jatkoon liittyviä toimia, joihin voidaan vastaisuudessa välttyä rajoitustoimenpiteeltä.

5.4. Asiakkaan asiallinen kohtelu

Asiakkaan asiallinen kohtelu varmistetaan hyvällä työntekijöiden ja asiakkaiden välisellä vuorovaikutuksella. Hyvä, arvostava ja kunnioittava kohtaaminen kaikissa tilanteissa on työn keskiössä.

Mikäli lapsi/nuori tai hänen huoltajansa on tyytymätön saamaansa kohteluun, on hänellä oikeus tehdä asiasta muistutus suoraan yksikön vastuuhenkilölle ja/tai omalle vastuu sosiaalityöntekijälle. Ilman muistutustakin yksikössä kiinnitetään huomiota ja tarvittaessa reagoidaan, jos asiakkaat kokevat kohtaavansa epäasiallista tai loukkaavaa käytöstä. Kaikki lapsen kohtaamat haittatapahtumat tai vaaratilanteet käydään hänen kanssaan keskustellen läpi joko omaohjaajan, vastaavan ohjaajan, toiminnan johtajan tai akuuteissa tilanteissa vuorossa olevan ohjaajan kanssa.

Familiar Lehtosara Joutsenossa asiakasta kohdellaan kunnioittavasti ja arvostaen sekä ihmisarvoa, vakaumusta ja yksityisyyttä kunnioittaen.

Yksikössä on laadittu hyvää kohtelua koskeva suunnitelma osana omavalvontasuunnitelmaa. Lapsilla on mahdollisuus osallistua suunnitelman tekemiseen joko ryhmässä tai yksilötyöskentelyinä. Suunnitelma arvioidaan ja tarkastetaan vuosittain. Valmis suunnitelma käydään läpi kaikkien yksikköön sijoitettujen lasten kanssa. Suunnitelmaa tarkastellaan ja käsitellään viikoittaisissa yhteisökokouksissa.

Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma on kaikkien nähtävissä ja luettavissa yksikön molemmissa Lanu ja Männistö asuintoyksiköissä ilmoitustauluilla, omavalvontasuunnitelman vieressä. Hyvän kohtelun suunnitelmalla pyritään tukemaan lasten itsemääräämisoikeutta sekä lisäämään yhteisymmärrystä ja avoimuutta sääntöihin ja toimintatapoihin. Hyvää kohtelua koskeva suunnitelmaa käytetään yksikköön muuttavien lasten sekä henkilökunnan perehdyttämismateriaalina ja keskustelun välineenä.

5.5. Asiakkaan osallisuus

Asiakkaiden ja omaisten osallistuminen yksikön laadun ja omavalvonnan kehittämiseen

Asiakkaiden ja heidän läheistensä huomioonottaminen palvelun suunnittelussa ja toteuttamisessa on olennainen osa palvelun laadun, asiakasturvallisuuden ja omavalvonnan kehittämistä.

Lapsia ja heidän huoltajia kuullaan eri vaiheissa sijoitusta heitä koskevissa asioissa, kuten mielipiteiden selvittäminen hoito- ja kasvatussuunnitelmaan, kuukausikoosteen

läpikäyminen ja mielipiteen selvittäminen asiakkaan kanssa sekä eri palavereihin valmistautuminen etukäteen ja palaverissa käytyjen asioiden selventäminen vielä jälkikäteen.

Puolivuositain kerättävällä asiakaskokemuskyselyllä selvitetään asiakkaiden, läheisten ja sosiaalityöntekijän palaute. Saadun palautteen perusteella toimintaa kehitetään yksikön laadun ja omavalvonnan näkökulmista.

5.6. Asiakkaan oikeusturva

Palvelun laatuun tai asiakkaan saamaan kohteluun tyytymättömällä on oikeus tehdä muistutus toimintayksikön vastuuhenkilölle tai johtavalle viranhaltijalle. Muistutuksen voi tehdä tarvittaessa myös hänen laillinen edustajansa, omainen tai läheinen. Muistutuksen vastaanottajan on käsiteltävä asia ja annettava siihen kirjallinen, perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa. Tavoiteaika muistutusten käsittelylle on 1 kuukausi, laajempia kokonaisuuksia käsittelevissä vastauksissa voidaan aikaa harkitusti pidentää.

Muistutuksen vastaanottaja, virka-asema ja yhteystiedot
Yksikön vastuuhenkilö Helena Naukkarinen p. 040 685 7256,
helena.naukkarinen@familiar.fi

Sosiaaliasiamiehen yhteystiedot sekä tiedot hänen tarjoamistaan palveluista
Sosiaaliasiamiehen yhteystiedot ja tiedot hänen tarjoamistaan palveluista
Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Oy (Socom) tuottaa sosiaali- ja potilas-
asiamiehen palvelut Etelä-Karjalan hyvinvointialueelle.

Sosiaali- ja potilasasiamies Heli Tiusanen p. 0447485306,

sosiaali.potilasasiamies@socom.fi os. Laserkatu 6 E 4, 53850 Lappeenranta
Yksikköön, muualta kuin Etelä-Karjalan hyvinvointialueelta, sijoitettujen lasten ja
nuorten oman alueen sosiaali- ja potilasasiamiesten yhteystiedot löytyvät yksiköstä
asuin- ja potilasasiamiesten ilmoitustaululta listattuna tai ne saa myös pyytämällä
yksikön henkilökunnalta.

Jos asiakas kokee tulleen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa väärin kohdelluksi
tai kaipaa neuvoja oikeuksistaan, hän voi selvittää tilannettaan potilasasiamiehen tai
sosiaaliasiamiehen kanssa.

Sosiaaliasiamies on puolueeton henkilö, joka toimii asiakkaiden edun turvaajana. Sosi-
aaliasiamiehen tiedottaminen ja yhteistyö suuntautuu yksittäisten asiakkaiden lisäksi
eri viranomaistahoihin, asiakasjärjestöihin ja palvelun tuottajiin päin. Sosiaaliasiamies
voi epäkohtia havaitessaan saattaa asian suoraan sosiaalilautakunnan tai aluehallinto-
viraston tietoisuuteen toimenpiteitä varten.

Sosiaaliasiamiehen tehtävät:

- neuvoa asiakkaita lain soveltamiseen liittyvissä asioissa
- avustaa asiakkaita muistutuksen tekemisessä
- tiedottaa asiakkaita oikeuksista

- toimia muutenkin asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi
- seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä kunnassa ja antaa siitä selvitys vuosittain kunnanhallitukselle

Kuluttajaneuvonnan yhteystiedot: p. 09 5110 1200

- Kuluttajaneuvonnasta saat tietoa ja ohjeita kuluttajaoikeudellisissa kysymyksissä ja riitatilanteissa

Muistutusten, kanteluiden tai valitusten käsittelystä vastaavat kunnat/hyvinvointialueet, aluehallintovirastot, sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto Valvira, Eduskunnan oikeusasiamies ja valtioneuvoston oikeuskansleri.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto: kirjaamo.etela@avi.fi

Eduskunnan oikeusasiamies: oikeusasiamies@eduskunta.fi

Valtioneuvoston oikeuskansleri: kirjaamo.okv@gov.fi

Valvira: kirjaamo@valvira.fi

- Muistutusten / kantelun saavuttua aloitetaan selvitystyö, joka toteutetaan yksikön esihenkilöiden johdolla (toiminnanjohtaja ja vastaavat ohjaajat)

- selvitystyön perusteella määritellään korjaavat toimenpiteet ja laaditaan vastine muistutuksen tekijälle pyynnössä olevassa määräajassa

- muistutuksesta ja vastauksesta muistutukseen annetaan tieto myös asiakkaan asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle ja muistutukset ohjataan lähettämään sijoittavan kunnan/hyvinvointialueen kirjaamoon

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamon osoite on: Valto Käkelänkatu 3, 53130 Lappeenranta, sähköposti: kirjaamo.hva@ekhva.fi

- mikäli kyseessä on kantelu, laaditaan virallinen vastine kantelun esiin tuoneelle viranomaiselle

- viranomaisen annettua päätöksensä kantelusta, toimitaan viranomaisen ohjeiden mukaisesti

- mikäli muistutuksen osalta todetaan tarpeita muuttaa käytäntöjä, tiedotetaan niistä koko työryhmää ja tarvittaessa muita yksiköitä

Muistutusten ja kanteluiden käsittelymenettelystä ja vastineiden laatimisesta vastaa yksikön vastuhenkilö. Kanteluiden vastineet valmistelee vastuhenkilö yhdessä toiminnanjohtajan, palvelujohtajan ja laatujohtajan kanssa ja hyväksyy lastensuojelupalveluiden johtaja ja tarvittaessa sosiaalipalveluiden toimialajohtaja.

5.7. Omaohjaaja

Familiar Lehtosara Joutsenon jokaisella lapsella on nimetty omaohjaajapari.

Omaohjaajat pääsääntöisesti vastaavat lapsen asioista ja yhteistyöstä huoltajien kanssa.

Omaohjaaja/omaohjaajaparityöskentelyä toteutetaan vuorovaikutus -ja kiintymyssuhdelähtöisesti ja se on suunnitelmallista sekä tavoitteellista.

Omaohjaajasuhde on terapeutisesti orientoitunut kasvatuksellinen suhde, jolla tähdätään psyykkiseen kuntoutumiseen. Omaohjaajasuhteessa tarjotaan korjaavia

kokemuksia lapselle sekä mahdollisuus turvallisen ja luotettavan aikuisen kanssa työstää omaa elämän tarinaa. Vuorovaikutusta, luottamusta ja muita erilaisia arjen taitoja harjoitellaan omaohjaajan kanssa. Vuorovaikutuksen ja omaohjaajasuhteen syntymiseksi käytetään erilaisia menetelmiä. Omaohjaajat toimivat nuoren äänenä ja edun huomioon ottajina.

Omaohjaajatyöskentelyyn kuuluu ennalta sovitut viikoittaiset omaohjaaja-ajat, jolloin nuorella on mahdollisuus jakamattomaan oman aikuisen huomioon.

6. PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA

6.1. Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukeva toiminta

Familiar Lehtosara Joutsenon toiminnan arjessa ja osaamisessa korostuu hoidollinen, kasvatuksellinen ja kuntouttava työote. Erilaisia menetelmiä ja ratkaisuja käytetään joustavasti kunkin asiakkaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet huomioon ottaen.

Toiminnassamme korostuu arjen turvallisuus, perushoito ja huolenpito sekä aito välittäminen ja näiden merkitys hoidossa, kasvatuksessa ja kuntoutuksessa.

Familiar Joutsenossa turvallinen ja hoitava arki pitää sisällään lapsen perustarpeista huolehtimisen (uni, ravinto, koulu, mielekäs vapaa-aika). Arjen struktuuri ja turvalliset rajat tukevat lapsen arkea sekä tuovat ennakoitavuutta ja lisäävät turvallisuuden tunnetta. Yhdessä lapsen kanssa tehden ja kokien asioita, ollaan vuorovaikutuksessa ja aikuinen on aidosti läsnä lapsille. Tarvittaessa nuorelle laaditaan oma päivä- ja viikko-ohjelma arjen tueksi.

Omaohjaajatyöskentely on keskeisessä asemassa työskentelyssämme. Vuorovaikutus- ja kiintymyssuhdenäkökulmat korostuvat työssämme nuoren kanssa. Vuorovaikutusta harjoitellaan ja omaohjaaja suhteen syntymiseksi annetaan riittävästi aikuisen aikaa nuorelle, ollaan aidosti kiinnostuneita nuoren asioista ja kuullaan häntä sekä tarvittaessa käytetään erilaisia menetelmiä (esim. tunnetyöskentely, toiminnalliset menetelmät, suhdetyöskentely). Omaohjaaja toimii nuoren äänenä ja edun huomioon ottajana. Omaohjaaja työskentelyyn kuuluvat ennalta sovitut omaohjaaja-ajat, jolloin nuorella on mahdollisuus jakamattomaan aikuisen aikaan ja huomioon. Keskusteluapua on saatavilla arjessa kaikilta ohjaajilta ja keskustelun merkitystä korostetaankin nuorten erilaisten tunnetilojen purkamisessa. Keskusteluissa pyritään löytämään toimintatapoja, joilla voi lapsen voimavaroja/itsetuntoa vahvistaa sekä vähentää ahdistusta ja psyykkistä kuormittavuutta. Yhdessä lapsen kanssa asetetaan tavoitteita ja etsitään ratkaisuja saavuttaa asetettuja tavoitteita.

Yksikön arjessa korostuu toiminnallisuus. Koulun käynnin, mielekkään tekemisen ja arjen ylläpito toiminnan kautta on ensisijaista. Liikunta ja vapaa-ajan erilaisia toimintoja

tuetaan. Pieniä kodin askareita kuuluu jokaisen nuoren arkeen ja pienistä erillisistä työtoimista on mahdollisuus ansaita taskurahaa. Toiminnan ja tekemisen kautta ohjaaminen psyykkisen voinnin helpottamiseksi on yksi kulmakivistä.

Yksikössä yhteisöllisyys muodostuu kodinomaisesta ilmapiiristä, johon nuori voi kokea kuuluvansa. Yhdessä oleminen ja toisten huomioimista tuetaan/opetellaan viikkokokouksissa, yhteisissä tapahtumissa, tekemällä retkiä ja mökkeilemällä. Sosiaalisia taitoja ja vuorovaikutuksen eri merkityksiä harjoitellaan tutussa ja turvallisessa omassa lähiympäristössä. Lisäksi syntymäpäivät, itsenäisyyspäivä- ja jouluruokailut sekä muut juhlat juhlitaan yhdessä.

Perheiden kanssa työskentelyä toteutetaan yksikössä osana omaohjaajatyöpari työskentelyä Kaarimalli-menetelmän mukaisesti. Omaohjaajaparin perhetyöskentelystä vastaava ohjaaja tapaa perheitä säännöllisesti ja perheet otetaan mukaan nuoren hoito- ja kasvatussuunnitelman laadintaan sekä tuetaan yhteydenpitoon. Työskentelyssä perheiden kanssa käytössä olevia menetelmiä ovat mm. elämänjana, sukupuoli, verkostokartat, vanhemmuuden roolikartta, haastattelupohjat, keskustelu, perhepäivät ja SILTA -työskentely. Perheiden kanssa voidaan tehdä myös perhearviointia. Omaohjaajien yhteydenpito perheisiin on viikoittaista.

Lasten ja nuorten kanssa vuorovaikutus on toiminnan ydintä ja kaikista asioista puhutaan, erilaisia tunnetiloja sanoitetaan ja nuoren kanssa käydään läpi hänen mieltään askarruttavia asioita. Tämä pätee myös perheen kanssa tehtävään työskentelyyn.

Lehtosara Joutsenossa harrastustoiminnan osalta käytämme alueen saatavilla olevia palveluita. Tavoite on, että jokaiselle nuorelle löytyisi mielekäs vapaa-ajan harrastus tai muu säännöllinen tekeminen.

Lisäksi yksiköstä tehdään usein retkiä laavuilon merkeissä, mökkeillään niin kesällä kuin talvellakin, hiihdetään, käydään uimassa, elokuvissa/teatterissa sekä taiteillaan ja puuhaillaan ihan vain omassa porukassa.

Sijoituksen sekä hoito- ja kasvatussuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan arjessa jatkuvasti sekä numeraalisesti Familiarin Nappula järjestelmässä olevan toimintakykymittarin avulla. Toimintakykymittarin lisäksi käytetään arvioinnin apuna myös muita mittareita.

Menetelminä hoidon vaikuttavuuden arvioinnille ja osin myös vaikuttavuuden dokumentoinnille toimivat:

- Omaohjaaja keskustelut
- Perhetapaamiset ja keskustelut vanhempien kanssa
- Päivittäiset raportit, isot raportit viikoittain sekä työpaikkapalaverit
- Asiakassuunnitelmapalaverit

- Kuukausikoosteet
- Hoito- ja kasvatussuunnitelmat
- Nappula toimintakykymittari
- Saadut palautteet

6.2. Ravitseminen

Ruokatarvikkeet Familiar Joutsenon yksikköön tilataan Kespron kautta ja puuttuvia tuotteita hankitaan tarvittaessa lähikaupasta. Ohjaajat valmistavat ruoan yksikössä.

Yksikössä tarjoillaan joka päivä aamupala, lounas, välipala, päivällinen ja iltapala. Ruokalista suunnitellaan ja ruokia valmistettaessa otetaan huomioon lasten mahdolliset allergiat ja muut erityiset ruokavaliot, sekä kulttuuriset yksilöllisyydet. Lapsia ohjataan osallistumaan joka aterialle ja ohjaajat ruokailevat lasten kanssa yhdessä. Tällöin ohjaajat pystyvät opastamaan terveellisessä ruokavaliossa, sekä seuraamaan lasten ravinnon ja nesteen saantia. Lapsille tarjotaan ravitsevaa ja monipuolista ruokaa ja heitä ohjataan terveellisiin ruokailutottumuksiin.

Lapsilla on mahdollisuus osallistua henkilökunnan kanssa ruokahuoltoon ja ruuanvalmistukseen liittyviin tehtäviin niin, että ruuan valmistamista ja leipomista yhdessä nuorten kanssa toteutetaan mahdollisimman paljon.

Ruokalistojen suunnittelussa kiinnitetään huomiota mm. ruuan monipuolisuuteen ja ravitsevuuteen, erityisruokavalioiden ja allergioihin, lasten omiin toiveisiin ja mieltymyksiin sekä eri kulttuurien tuomiin erityispiirteisiin. Yksikössä kiinnitetään huomiota ruuan makuun ja terveellisyyteen, ruuan houkuttelevaan tarjolle aseteluun ja ruokalistojen kiertoon. Otamme huomioon lasten ravintosuositukset, erityisruokavaliot sekä erilaiset sopimukset ruokahuollosta. Ravintosuosituksena käytetään Valtion ravitsemusneuvottelukunnan antamaa suomalaisten lasten ravintosuositusta.

Ruokahuollolle on laadittu oma valvontasuunnitelma. Kaikilla työntekijöillä on suoritettuna hygieniapassi.

Ravitsemuksen ja erityisruokavalioiden toteutumiseen kiinnitetään huomiota ja lapsia tuetaan suositusten mukaiseen, ravitsevaan ruokailuun. Erityiset haasteet ruokailuun liittyen esim. syömishäiriö, huomioidaan hoidossa ja kasvatuksessa. Tällöin nuoren ravitsemuksen toteutuksessa on mukana Ekhvan ravitsemusterapeutti. Ravintoterapeutti suunnittelee ateriat ja ne toteutetaan suunnitelman mukaisesti.

Erilaisia ruokailun teemapäiviä pidetään satunnaisesti ja juhlapyhät sekä kalenteritapahtumat huomioidaan ruokailuissa tapoja ja perinteitä noudattaen, myös eri

kulttuurit huomioidaan ruokailuissa. Lasten toiveet ruokien suhteen otetaan myös huomioon ja varsinkin viikonloppuisin pyritään valmistamaan ruokia toiveiden mukaisesti.

Lehtosara Joutsenon ruokahuollon toteutuksesta ja sen omavalvonnasta vastaa nimetyt ohjaajat molemmissa asuinyksiköissä.

6.3. Hygieniakäytännöt

Yksikössä käy joka toinen viikko ulkopuolinen Siivous-yritys siivoamassa yleiset tilat erillisen palvelusopimuksen mukaisesti. Tehostettuja ja harvemmin tehtäviin, isoihin siivoustöihin käytetään myös ulkopuolista yrittäjää. (esi. ikkunoiden pesu, suihku- ja wc-tilojen perusteellinen puhdistus, keittiöiden laattalattioiden koneellinen pesu ym).

Hygieniasta ja yleisestä päivä- /viikkosiisteydestä huolehtiminen kuuluu osana ohjaajien hoito- ja kasvatustyötä. Yksikköön on laadittu viikkosiivoussuunnitelma, johon on kirjattu tehtävät siivoustyöt jokaiselle päivälle. Siivoussuunnitelmaan on kirjattuna myös puhtaanapitoon käytettävät aineet ja toimintaohjeet siivouksen suorittamiseen. Käytettävien siivousaineiden käyttöturvallisuustiedotteet ovat siivouskomeroissa.

Yksikön pyykkihuolto tapahtuu kellarikerroksen pyykinhoitotiloissa. Jokaiselle lapselle on sovittu pyykkipäivä, jolloin lapsi omatoimisesti tai ohjaajan kanssa huolehtii pyykkihuollosta lasten ikätaso huomioiden.

Ohjaajat huolehtivat yksikön yleistä pyykkihuollosta. Siivousliinat ja muut pestävät tarvikkeet pestään erillisellä pesukoneella, joka on kellarikerroksen varastohuoneessa. Matot pesetetään pesulassa. Päivittäin ohjaajat käyvät pyykkihuoneessa tarkistamassa onko huollettavia pyykkejä. Pyykkihuone siivotaan kerran viikossa.

Yksikössä on erillinen eritesiivousskori tarvikkeineen puhdistustoimenpiteitä varten.

Lastenhuoneiden siivous on 1 krt/ viikossa. Lapset osallistuvat oman huoneen siistimiseen oma ikätaso huomioiden niin, että he huolehtivat huoneensa siisteydestä itsenäisesti tai ohjaajan kanssa.

6.4. Infektioiden torjunta

Hygieniayhdyshenkilön nimi ja yhteystiedot

Familiar Lehtosara Joutsenossa hygienia asioista huolehtii lääkehoitovastaava Anu Liina Floman. Hän seuraa Mehiläisen ohjeistuksia hygienia- ja tartuntatauti asioissa ja ohjeistaa työryhmää tilanteen mukaan. Jokainen työntekijä on suorittanut

hygieniapassin ja ruoka laitetaan hyvän käsihygienian periaatteiden mukaan ja myös hanskat kädessä.

Koronapandemian aikana laadittiin ohjeet koronan leviämisen estämiseksi ja samoja ohjeita noudatetaan muiden tarttuvien tautien osalta. Käsienpesuista muistuttaa huomio ja opetustaulut ja pinnat käydään desinfiointiaineilla läpi joka yö rutiininomaisesti. Epidemia-aikoina pintojen puhdistusta tehostetaan ja mikäli jokin tarttuva tauti yksikköön on tullut, eristetään lapsi tilanteessa siinä määrin kuin se on mahdollista. Hänen käyttöönsä tulee oma WC ja suihku sairastumisen ajaksi. Osastot eriytetään ja henkilökunta ja asiakkaat eivät liiku osastolta toiselle kuin äärimmäisissä tilanteissa. Henkilökunnalla tulee asiakasta hoitaessa olla tilanteeseen sopivat suojaruusteet, vähintään maskit ja hanskat. Ruoka toimitetaan asiakkaalle sairauden ajaksi huoneeseen kertakäyttöastioissa.

Yksikössä on erillinen eritesivouskori tarvikkeineen puhdistustoimenpiteitä varten.

Hygieniayhdyshenkilö voi tarvittaessa konsultoida Mehiläinen Oy:n hygieniavastaavaa.

Hygieniavastaavan nimi ja yhteystiedot

Satu Avelin Mehiläinen Oy

6.5. Terveysten- ja sairaanhoito

Familiar Lehtosara Joutseno käyttää kaikissa terveys- ja sairaanhoitopalveluissa Etelä-Karjalan hyvinvointialueen eli EKVHAN palveluita ja tarvittaessa alueen yksityisiä palveluita. Myös päivystyksellisissä tilanteissa käytetään EKVHAN palveluita.

Familiar Lehtosara Joutseno käyttää kaikissa terveys- ja sairaanhoitopalveluissa Etelä-Karjalan hyvinvointialueen eli EKVHAN palveluita ja tarvittaessa alueen yksityisiä palveluita. Myös päivystyksellisissä tilanteissa käytetään EKVHAN palveluita.

Heti asiakkaan muutettua yksikköön kartoitetaan hoidon tarpeet ja asiakkaalle tehdään terveystarkastus, joko koulu tai opiskelijaterveydenhuollossa tai varataan aika hyvinvointiasemalla. Selvitetään hammashoidon tilanne sekä muut mahdolliset hoitoa vaativat sairaudet ja lääkitykset. Palvelut varataan tarpeiden mukaan. Ollaan yhteydessä edelliseen hoitotahoon, pyydetään lähetteet ja sijoituksen pituudesta riippuen rakennetaan hoito yksikön lähialueelle tai joissakin tapauksissa osa hoidosta on vielä asiakkaan kotikunnassa. Tilanne arvioidaan aina yksiköllisesti. Usein tarvetta on myös psykiatrian palveluille, ja tuolloin otetaan yhteyttä EKVHAN Lasten ja nuorten talolle. Jokaisella asiakkaalla on kaksi tai kolme omaohjaajaa Lehtosara Joutsenossa, jotka huolehtivat kyseisen asiakkaan kokonaisvaltaisesta hoidosta. Alun muuttovaiheessa lääkevastuuhoitaja Anu Liina Floman valvoo, ohjeistaa ja muistuttaa henkilökuntaa hoitamaan terveyden ja sairaanhoidon palvelut asiakkaalle sopiviksi ja tarvittaessa varaa aikoja apuna eri palveluihin.

Lasten- ja nuorten terveyttä edistävään ja ylläpitävään toimintaan tähdätään jatkuvasti. Lapsille kerrotaan terveyttä ylläpitävistä toimista ja kannustetaan arjessa pitämään huolta sosiaalisista suhteista, levosta, terveellisestä ravinnosta, riittävästä liikunnasta, mieleisistä tekemisistä vapaa-ajalla ja päihteettömästä elämästä.

6.6. Lääkehoito

Familiar Lehtosara Joutsenon lääkehoitovastaava on sairaanhoitaja YAMK Anu Liina Floman ja hänen kakkosvastaavana toimii terveydenhoitaja Anu Hanninen. Männistö asuinyksikön lääkeshoidota huolehtii sairaanhoitaja Kai Tikka. Lääkehoitovastaava vastuulla on koko yksikön lääkehoito ja sen toimiminen oikeaoppisesti yhdessä Familiarin, STM:n ja ja valvovan alueellisen tahon ohjeistuksien kanssa.

Lääkehoitovastaavan tehtävät:

- Vastaa lääkehoitosuunnitelman päivittämisestä ja ajantasaisuudesta.
- Koordinoi lääketilausprosessin ja lääkkeiden asianmukaisen hävittämisen.
- Vastaa lääkkeiden asianmukaisesta säilytyksestä ja säilytystilojen valvonnasta sekä säännöllisestä tarkastamisesta.
- Vastaa lääkekulutuksen valvonnasta.
- Huolehtii yhdessä asiakkaan, läheisen ja muun lääkehoitoon osallistuvan henkilökunnan kanssa lääkkeiden erityiskorvattavuuden ilmoittamisesta lääkärille erityiskorvattavuuden hakemista varten.
- Vastaa oman lääketietoutensa ja osaamisensa säännöllisestä päivittämisestä.
- Huolehtii muun henkilökunnan lääkeshoidon perehdytyksestä, ohjauksesta ja neuvonnasta.
- Suunnittelee ja järjestää täydennyskoulutusta henkilöstölle yhteistyössä yksikönjohtajan kanssa.
- Raportoi koulutuksen toteutumisesta ja mahdollisista lisäkoulutustarpeista yksikön johtajalle.
- Huolehtii lääkehoitoon liittyvästä tiedottamisesta.
- Valvoo, hyväksyy ja dokumentoi muun henkilökunnan näytöt ja raportoi niistä esihenkilölle ja vastuulääkärille.
- Seuraa lääkeshoidon poikkeamia yhdessä esihenkilön kanssa.
- Toimii yhteyshenkilönä apteekkiin.
- Osallistuu tarvittaessa hoitoneuvotteluihin lääkeshoidon asiantuntijana.

- Kehittää toimipisteen lääketurvallisuutta.

Familiarilla on yhdenmukainen verkossa oleva lääkehoitosivusto, joka sisältää ohjeet, lomakkeet, lääkehoidon prosessikaavion, lääkehoitovastaavan työnkuvan ja omavalvontakohdan. Omavalvonta tulee suorittaa joka kuun 10. päivään mennessä. Omavalvonnan tukena on joka vuosi säännöllisesti toteutettava apteekin tarkastuskäynti, jossa yhteistyöapteekin Joutsenon apteekin proviisori tarkastaa yksikön lääkehoitosuunnitelman, toimitilat ja käsitellään mahdolliset muutokset toiminnassa. Lääkehoitovastaava huolehtii tapaamisen toteutumisesta ja käynnistä laaditaan muistio allekirjoituksineen.

Lääkehoidon oikeellisuuden varmistamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi on perustettu Familiarin lääkehoidon työryhmä, jolta voit kysyä lääkehoidon toteuttamiseen liittyvistä asioista. Työryhmä keskustelee lääkehoidosta säännöllisesti ja tekee yhteisiä linjauksia Familiarin lääkehoidosta noudattaen viranomaisten ja Mehiläisen linjauksia. Joutsenon henkilökuntaan kuuluva Anu Liina Floman on osana tätä työryhmää.

Familiar Lehtosara Joutsenon lääkehoito perustuu yksikkökohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan, joka laaditaan Familiarin laatimalle suunnitelmarungolle. Lääkehoidon lomakkeina käytetään Familiarin yhteisiä lomakkeita. Lääkehoitovastaava Anu Liina Floman päivittää lääkehoitosuunnitelmaa vähintään kerran vuodessa, mutta lähtökohtaisesti aina mikäli toimintatavoissa tai henkilöstössä on muutoksia. Lääkehoitovastaava tarkastaa, että lääkehoitosuunnitelmassa on kaikki asianmukaiset merkinnät. Tämän jälkeen suunnitelma skannataan/tai toimitetaan sähköisesti laatujohtajan tarkastukseen sähköpostiosoitteeseen laakehoidon.asiakirjat@familiar.fi, jonka jälkeen se toimitetaan yksikön vastaavalle lääkärille sähköisesti allekirjoitettavaksi. Suunnitelman viimeiseksi sivuksi muodostuu suunnitelman hyväksyneen lääkärin nimellä sekä SV-numerolla varustettu VismaSignin päiväämä ”allekirjoitussivu”. Allekirjoitettu lääkehoitosuunnitelma toimitetaan sähköisesti kyseessä olevan yksikön yksikönjohtajalle, vastaavalle ohjaajalle tai lääkehoitovastaavalle, josta se tulostetaan yksikköön ja liitetään sähköisesti yksikön omalle lääkehoitosivulle Faminettiin.

Anu Liina Floman yhdessä kakkosvastaavien kanssa perehdyttää henkilökunnan lääkehoitoon ja tärkeänä osana perehdytystä on lääkehoitosuunnitelman lukeminen, lääkehoitolupien suoritus ja lääkeperehdytys Familiarin lääkeperehdytyslomakkeen kanssa. Lääkehoitosivusto verkossa on myös osa perehdytystä. Myös opiskelijat perehdytetään yksikössä samalla tavalla. Uuden työntekijän perehdytys ja lääkehoitoluvat pyritään suorittamaan neljän viikon kuluessa työsuhteen alusta.

Lääkehoidon poikkeamat kirjataan Faminettiin lääkepoikkeamakohtaan ja ne käsitellään aina seuraavan kuukauden työpaikkakokouksessa koko työryhmän kanssa. Mikäli poikkeama on vakava, se käsitellään pikimmiten. Esimies kirjaa käsittelyn jälkeen toimenpiteet poikkeamiin ja toimintatapoja pyritään kehittää siihen suuntaa, jottei poikkeamia jatkossa synny.

Familiar Lehtosara Joutsenolla ei ole rajattua lääkevarastoa.

6.7. Rajattu lääkevarasto

Yksikössä ei ole rajattua lääkevarastoa

Yksikössä on rajattu lääkevarasto,

lupa myönnetty tai ilmoitus tehty, pvm.

6.8. Monialainen yhteistyö

Familiar Lehtosara Joutsenosta tehdään aktiivista yhteistyötä koulun, terveydenhuollon, psykiatrian, kuntoutuksen ja kehitysvammahuollon kanssa. Yhteistyökumppaneina korostuu erityisesti lasten omat koulut ja opettajat sekä Etelä-Karjalan hyvinvointialueen Lasten- ja nuorten talon henkilökunta. Joutsenon alueellinen yhteistyö yhteiskoulun rehtorin kanssa mahdollistaa sopivimman koululuokan löytymisen jo heti sijoituksen alussa. Aiemmat koulutiedot selvitetään ja käytössä on erityisopetuksen, jopo ja pienopetuksen luokkia. Sairaalakoulu on myös mahdollinen lääkärin läheteellä. Lapsen tuen tarvetta koulun käyntiin ja oppimiseen kartoitetaan koko ajan ja luodaan yksilölliset tukiratkaisut niitä tarvitseville. Jatko-opiskelupaikat järjestyvät lapsillemme joko Imatran tai Lappeenrannan toimipisteissä.

Ekhva vastaa alueellamme lasten -ja nuorten terveydenhuollon palveluista. Familiar Lehtosarasta tehdään jatkuvaa yhteistyötä Lasten- ja nuortentalon kanssa. Lapsen tarvitsemia hoidollisia ja kuntouttavia menetelmiä mietitään yhdessä ja yhdistetään osaamista sekä tietoa niin psykiatriasta kuin lastensuojelusta lapsen ympärille. Familiar Lehtosara Joutsenon käytössä on oma nimetty lääkäri, joka nopeuttaa hoitoon pääsyä ja sujuvoittaa asiointia mielenterveyden ja psykiatrian palveluita tarvittaessa.

7. ASIAKASTURVALLISUUS

7.1. Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa

Familiar Lehtosara Joutseno toimii yhteistyössä turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja muiden turvallisuuteen liittyvien toimijoiden kanssa.

Familiar Lehtosara Joutsenossa on laadittu turvallisuutta edistäviä suunnitelmia, kuten pelastussuunnitelma, poistumisturvallisuussuunnitelma, ruokahuolto- ympäristö- ja siivoussuunnitelma, lääkehoitosuunnitelma, ohjeistus väkivalta- ja vaaratilanteiden varalle. Näissä suunnitelmissa turvallisuuden näkökulmat on tuotu esiin ja otettu huomioon turvallisuuteen liittyvät asiat toiminnassamme. Suunnitelmia päivitetään säännöllisesti yhteistyössä viranomaisten ja vastuuhenkilöiden kanssa.

Palotarkastus tehdään paloviranomaisen toimesta 3 vuoden välein.

Ympäristötoimen terveystarkastaja tekee säännöllisiä valvontakäyntejä koskien elintarvikehygieniää, siisteyttä ja kiinteistön asianmukaisuuden varmistamiseksi. Koko henkilökunta on osallistunut alkusammutusharjoituksiin. Pelastautumisharjoitukset tehdään asukkaille ja henkilökunnalle kaksi kertaa vuodessa.

Henkilökunta on käynyt MAPA-koulutuksen. (haasteellisesti, aggressiivisesti tai väkivaltaisesti käyttäytyvien henkilöiden kohtaaminen turvallisesti).

Henkilöstö on käynyt EA1- tasoista ensiapukoulutusta sekä koulutustason ylläpitävää hätäensiapukoulutusta.

Familiar Lehtosara Joutsenossa on käytössä Securitas turvajärjestelmä tilanteisiin, jossa tarvitaan lisäapua. Turvapainikkeet ovat jokaisella vuorossa olevalla. Hälyytys ohjautuu Securitakselle ja toiseen asumisyksikköön. Tilanteen niin vaatiessa kutsutaan poliisi tilannetta rauhoittamaan.

Familiar Lehtosarassa on käytössä kiinteistöhuolto, joka huolehtii yhdessä henkilöstön kanssa kiinteistön turvallisuudesta.

7.2. Terveysuojelulain mukainen omavalvonta

Terveyshaittoja tai terveyshaittaa aiheuttavia riskejä havainnoidaan ja arvioidaan arjessa jatkuvasti. Omavalvonnalla kiinnitetään huomiota muun muassa tilojen ilmanvaihtoon, lämpöoloihin, meluun ja valaistukseen sekä rakenteista ja toiminnasta aiheutuviin, sisäilmaan kulkeutuviin kemiallisiin ja biologisiin päästöihin sekä hygieniaan.

Lappeenrannan seudun ympäristötoimen terveystarkastukset tehdään yksikköön viranomaisvaateiden mukaisesti.

7.3. Henkilöstö

Hoito- ja hoivahenkilöstön määrä, rakenne ja riittävyys sekä sijaisten käytön periaatteet

Familiar Lehtosara Joutsenon yksikössä toimii laaja-alainen eri ammattiryhmistä koostuva työryhmä. Työryhmässä on sekä naisia että miehiä.

Työryhmään kuuluu:

Neljätoista (14) hoito- ja kasvatustyössä kokoaikaisesti toimivaa työntekijää. Henkilöstömäärän määrittää lastensuojelulaki, jossa määritetään henkilöstömäärän rakenne, henkilöstömäärä ja koulutustaso. Familiar Lehtosara Joutsenossa työskentelee sairaanhoitajia, terveydenhoitajia, sosionomeja ja lähihoitajia.

Sijaisia käytetään tarpeen mukaan. Tarvittavan henkilöstömäärän täyttyminen vuoroissa varmistetaan sijaisten käytöllä esim. sairaustapauksissa. Ennalta tiedettyihin poissaoloihin hankitaan sijaiset hyvissä ajoin. Henkilöstön äkillisiin poissaoloihin pyritään aina saamaan sijainen hyödyntäen yksikön omaa sijaislistaa, jota ylläpidetään ja päivitetään jatkuvasti. Näin varmistetaan pätevän ja yksikölle tutun sijaistyövoiman saatavuus. Työvuorosuunnittelusta ja henkilöstöressurssien käytöstä vastaa vastaavat ohjaajat omissa asuinyksiköissään ja toiminnanjohtaja. Työvuorosuunnitelman toteutumista seurataan päivittäin ja poissaoloihin ja sijaisten hankkimistarpeeseen reagoidaan nopeasti. Henkilöstövoimavarojen riittävyys taataan jatkuvalla arvioinnilla ja hyvällä työvuorosuunnittelulla sekä ennakoinnilla. Työntekijöiden toiveet huomioidaan listasuunnittelussa. Tilanteiden ja tarpeen mukaan lisätään henkilö määrää vuoroihin. Yhdessä henkilöstön kanssa mietitään tarkoituksen mukaiset työvuorot esim. iltavuoron pituus, viikonlopun miehitys ja aamuvuoron alkamisaika.

7.4. Henkilöstön rekrytoinnin periaatteet

Familiar Lehtosara Joutsenon rekrytoinnin suunnittelusta vastaavat toiminnanjohtaja ja vastaavat ohjaajat.

Henkilöstön rekrytointia ohjaavat työlainsäädäntö ja työehtosopimukset, joissa määritellään sekä työntekijöiden että työnantajien oikeudet ja velvollisuudet. Henkilökuntaa rekrytoidaan avoimen menettelyn, suorakontaktoinnin ja suositusten kautta. Henkilökunnalta edellytetään soveltuvan koulutuksen ja työkokemuksen lisäksi kokonaisvaltaista työtettä, kykyä itsenäiseen työskentelyyn, vastuunottoa, kehittämismyönteisyyttä, joustavuutta, hyviä vuorovaikutustaitoja, alaitaitoja, hygieniapassia, ensiaputaitoja ja atk-osaamista. Aiempi työkokemus lastensuojelusta ja psykiatrisesta hoitotyöstä katsotaan aina eduksi työntekijöille. Uuden työntekijän kohdalla on käytössä 6kk:n koeaika.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiltä pyydetään tutkintotodistukset nähtäväksi ja arkistoidaan kopiot todistuksista workday-henkilöstöhallinto ohjelmaan. Ammattihenkilöiden osalta pätevyys tarkastetaan Julkiterhikistä / Julkisuosikista ja merkitään rekisteröintinumero workdayhin.

7.5. Kuvaus henkilöstön perehdyttämisestä ja täydennyskoulutuksesta

Familiarilla on käytössä uusille työntekijäille sähköinen perehdytysohjelma, joka suoritetaan erillisen vuoro- ja viikko-ohjelman mukaisesti kolmen kuukauden kuluessa työsuhteen alusta.

Yksikössä on käytettävissä myös perinteiset perehdytyskansiot ja perehdytyksen exel-talukko tsekkilista sekä keikkalaisille että pidempiaikaisille uusille työntekijöille.

Suullista perehdytystä tehdään uusille työntekijöille esihenkilöiden ja koko henkilökunnan toimesta. Lääkehoidon perehdytyksestä vastaa terveyden- ja lääkehoidosta vastaava ohjaaja.

7.6. Toimitilat

Familiar Lehtosara Joutseno toimii kahdessa 7-paikkaisessa asuinyksikössä. Joutsenon yksikkö on rakennettu 2007 lastensuojelun laitostyön tarpeisiin ja rakennusvaiheessa on haluttu panostaa erilaisiin toiminnallisiin alakerran tiloihin. Alakerrassa on iso toiminnallinen kokoushuone, omaohjaaja- yksilötyöskentelyyn sopiva pieni tila, musiikki-askastelu-huone ja kuntoilutila. Keskikerroksessa sijaitsee keittiö, olohuone, yksi lastenhuone ja toimistotilat. Yläkerrassa on yhteinen oleskelutila ja kuuden lapsen omat huoneet.

Familiar Lehtosara Joutseno toimii vuokratiloissa ja kiinteistönomistajan kanssa on laadittu toimitiloista vastuunjakotaulukko, jonka mukaan kiinteistöstä huolehditaan.

7.7. Teknologiset ratkaisut

Familiar Lehtosara Joutsenossa ei ole kulunvalvontaa.

Turva- ja kutsulaitteiden toimintavarmuudesta vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot?

Yksikössä käytössä Securitas-vartiakutsu järjestelmä.

Turvallisuusvastaava Mikko Ruokonen tai hänen delegeoimansa ohjaaja huolehtii laitteiston testauksen 1krt/viikko.

7.8. Terveystieteiden laitteet ja tarvikkeet

Terveystieteiden laitteita yksikössä on korvakuumemittari, verenpainemittari ja alkometri. Niiden kuntoa seurataan, uusitaan tarvittaessa ja alkometriä kalibroidaan.

Terveystieteiden laitteista ja tarvikkeista vastaavan henkilön nimi ja yhteystiedot

Terveystieteiden laitteista, tarvikkeista ja niiden kalibroinnista huolehtii terveystieteiden vastuhenkilö Anu Floman.

8. ASIAKAS- JA POTILASTIETOJEN KÄSITTELY JA KIRJAAMINEN

8.1. Asiakastyön kirjaaminen

Asiakastyön kirjaaminen on jokaisen työntekijän vastuulla. Familiar Lehtosara Joutsenossa asiakaskirjahallinto, dokumentointi ja arkistointi tapahtuvat pääosin asiakastietojärjestelmä Nappulan avulla. Nappula (Fastroy Oy) vastaa dokumenttien, päivittäiskirjausten salassapidosta ja säilytyksestä sopimusten mukaisesti.

Jokaisen työntekijän työsuhdetta perustettaessa käydään läpi ja allekirjoitetaan vaihtolovelvollisuussopimus. Opiskelijat täyttävät ja allekirjoittavat myös

vaitiolositoumuksen. Nappulan käyttö, erilaiset kirjaustavat ja sähköpostin lähettämiseen liittyvät ohjeistukset käydään jokaisen työntekijän kanssa läpi. Toiminnanohjausjärjestelmä Faminetissa on dokumentointiin liittyvää ohjeistusta ja tietoa.

Tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot

Kim Klemetti kim.klemetti@mehilainen.fi

Onko yksikölle laadittu salassa pidettävien henkilötietojen käsittelyä koskeva seloste?

Kyllä Ei

9. YHTEENVETO KEHITTÄMISSUUNNITELMASTA

Toiminnan kehittämistarpeet kootaan esimerkiksi kuukausittaisesta omavalvonnan kuukausikyselystä, omavalvontakäynneiltä, asiakaspalautteista ja henkilöstötutkimuksesta nousseista kehittämiskohteista.

Yhteenveto kehittämissuunnitelmasta tehdään koskien Familiarin lastensuojelupalveluita ja julkaistaan julkisessa tietoverkossa. Lisäksi kehittämissuunnitelmat liitetään omavalvontasuunnitelman liitteiksi yksikössä nähtäviksi.

10. OMAVALVONTASUUNNITELMAN SEURANTA

10.1. Omavalvontaohjelma

Tämä omavalvontasuunnitelma on osa Mehiläinen Oy:n sosiaalipalveluiden omavalvontaohjelmaa.

Omavalvontasuunnitelman toteutumista seurataan kuukausittain omavalvontakyselyllä. Kyselyn pohjalta määritellään toimenpiteet, joiden toteutumista seurataan.

Neljännesvuosittain toteutetaan johtamisen auditointi, jossa omavalvonnan toteutuminen on yksi arvioinnin osa-alue.

Vuosittain, syksyllä, vastaamme omavalvonnan vuosikyselyyn, jossa arvioidaan omavalvonnan toteutumista koko vuodelta. Vuosikyselyn pohjalta laaditaan kehittämistoimenpiteet seuraavalle vuodelle.

Omavalvontasuunnitelman hyväksyy ja vahvistaa toimintayksikön vastaava johtaja.

Paikka ja päiväys 15.9.2023

---

familiar

Allekirjoitus Mari Hirvonen toiminnanjohtaja
